

LIBERETA'

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Dodatak k časopisu Sindikata Italijanskih umirovljenika Spi-Cgil Fjk na hrvatskom
spi.cgilfvg.it

Edizione in croato di Liberetà Fvg Anno 28 - Numero 1 - Luglio 2023 - Reg. Tribunale di Trieste N. 934 del 21/5/96 - Direttore responsabile Antonello Rodio - Stampa: Cronaca Fvg

MIROVINE I ZDRAVSTVO PRAVA KOJA TREBA BRANITI

Spi je aktivan od Furlanije Julijske Krajine do Rima kako bi zatražio zaštitu prihoda umirovljenika i zaustavljanje propadanja javnog zdravstva

str. 2-3

**24. LIPNJA, MI
SMO BILI PRISUTNI**

400 iz Fvg u glavnom gradu
za demonstracije koje je
organizirao CGIL

Vlada i Regija, potrebna je radikalna promjena

di Roberto Treu Glavni tajnik Spi Cgil Fvg

Puno je pitanja oko kojih treba promijeniti odnos s Vladom i Regionalnim vijećem, ali ono koje je postalo prioritet za cijeli CGIL je zdravstvena zaštita, koja se tiče jednog od temeljnih prava naše Republike - prava na zdravlje. Kontinuitet.

Nakon velikih nacionalnih demonstracija u Rimu 24. lipnja za obranu i jačanje javnog zdravstva, CGIL je odlučan održati kontinuitet i, kako je rekao Landini, nećemo stati dok ne postignemo rezultate.

Upravo zbog toga već su za 30. rujna planirani novi prosvjedi, ne isključujući po potrebi i opći štrajk.

PRISTANAK. U tom smislu važno

je proširiti članstvo i participaciju radnika i umirovljenika: suglasnost i potpora našim prijedlozima mora se ostvariti kroz održavanje informativnih skupova sa stanovništvom, dijeljenjem letaka, organiziranjem raznih inicijativa. Ali prije svega moramo odgovoriti na progresivno propadanje usluga skrbi i njihovu privatizaciju i u Fvg. **NEUSPJEH.** Predani smo oštroj borbi protiv poražavajućeg upravljanja zdravstvom od strane Fedrige i njegove pokrajinske vlade te Riccardijeve reforme, što je Fvg istisnulo od regije izvrsnosti na dno nacionalne ljestvice za upravljanje Covidom. Reforma koristi zastarjelu orga-

nizaciju zdravstvenog sustava, koja se ne temelji na osobi, već na bolesti, što ga čini privlačnijim privatnim tvrtkama umjesto da unaprijedi medicinu blizine i preuzme odgovornost za osobu. Iz tog razloga je i smanjenje broja okruga, klinika i centara za mentalno zdravlje neprihvatljivo. Nacionalna reforma kao temeljne ciljeve navodi jačanje teritorijalnih načela s okruzima, domovima zajednice, centrima teritorijalne organizacije, društvenim bolnicama, kućnom pomoći. Zdravstvo, dakle, po mjeri ljudi, a ne po mjeri privatnih tvrtki!

SAVEZNIŠTVA. Stoga je prikladno također proširiti naše saveze,

kao što smo učinili, prvi u Italiji, podupirući uspostavu Koordinacije zdravstvenih peticija, s više od sto udruga članica. Baš stoga smo prisutni i na ulicama San Vita, Cividalea, Palmanove, Tolmezza, po gradskim četvrtima i u CSM u Trstu te aktivni i s drugim kvalificirajućim inicijativama, koje su referentna točka za iskaz nezadovoljstva građana.

NESPOSOBNOST. Dokument svih liječničkih udruga koji bezrezervno kritizira nesposobnost ovog regionalnog vijeća da učinkovito upravlja zdravstvom zorno prikazuje stav zdravstvenih djelatnika.

nastavak na stranici 2

Inflacija i mirovine, ubojita kombinacija

► **Krizno stanje uzrokovano razinom prihoda se pogoršava zbog visokih troškova života. Revalorizacija mirovina nije dovoljna i kažnjava ih se i fiskalnim iscrpljivanjem (fiscal drag)**

Iako se više se ne kreće na rekordnim razinama dostignutim između listopada i prosinca, inflacija ipak nastavlja svoj hod. Potaknuta, u ovom početku ljeta, više cijenom hrane nego cijenom struje i plina. Prema posljednjim podacima Istat, onima iz svibnja, cijene su na godišnjoj razini porasle za 8,3 posto. Revalorizacija naših mirovina, provedena u siječnju, nije dovoljna da nas zaštiti od velikih poskupljenja koja smo pretrpjeli, također i zato što se povećanje od 7,3% koje se od siječnja primjenjuje na mirovine do 2100 eura (bruto) zapravo smanjuje ako promatramo povećanje neto prihoda. To je izopačeni učinak takozvanog fiskalnog pritiska, koji nas tjera da plaćamo više poreza kada je inflacija visoka, čak i ako se naš stvarni prihod ne povećava. **BANKOMAT UMIROVLJENICI.** Najveći račun plaćaju oni s najnižim primanjima, prisiljeni potrošiti čitavu mirovinu ili plaću (ako uopće dostatne). No i umirovljenici sa srednjim primanjima, pa

POVEĆANJE TROŠKOVA ŽIVOTA I REVALORIZACIJA MIROVINA. EVO KOLIKO GUBIMO										
U 2022.					U 2023.					
mjesečna mirovina	bruto godišnji prihod	neto porez	neto godišnji prihod	revalorizacija mirovine	mjesečna mirovina	bruto godišnji prihod	neto porez	neto godišnji prihod	povećanje neto prihoda	godišnja inflacija
650 €	8.450 €	0 €	8.450 €	7,30%	697 €	9.067 €	167 €	8.900 €	5,32%	10%
800 €	10.400 €	559 €	9.841 €	7,30%	858 €	11.159 €	783 €	10.376 €	5,44%	10%
1.000 €	13.000 €	1.325 €	11.675 €	7,30%	1.073 €	13.949 €	1.604 €	12.345 €	5,74%	10%
1.250 €	16.250 €	2.281 €	13.969 €	7,30%	1.341 €	17.436 €	2.630 €	14.806 €	5,99%	10%
1.500 €	19.500 €	3.238 €	16.262 €	7,30%	1.610 €	20.924 €	3.657 €	17.267 €	6,18%	10%
1.750 €	22.750 €	4.195 €	18.555 €	7,30%	1.878 €	24.411 €	4.684 €	19.727 €	6,32%	10%
2.000 €	26.000 €	5.151 €	20.849 €	7,30%	2.146 €	27.898 €	5.710 €	22.188 €	6,42%	10%
2.500 €	32.500 €	7.718 €	24.782 €	6,21%	2.655 €	34.518 €	8.489 €	26.029 €	5,03%	10%
3.000 €	39.000 €	10.200 €	28.800 €	3,87%	3.116 €	40.509 €	10.776 €	29.733 €	3,24%	10%

čak i oni sa srednje visokim primanjima također trpe, teško kažnjeni preokretom Melonijeve vlade u pogledu povratka na bolju i pravedniju revalorizaciju mirovina. Još jednom, kao što se već dogodilo 2012. s Montijevom vladom, umirovljenicima se oduzima gotovina, koja se koristi kao bankomat za ovogodišnji revalorizacijski rez, koji je naime, vrijedan 3 i pol milijarde eura, izvučenih iz džepova umirovljenika koji su već izgubili 100 milijardi zbog učinka bloka revalorizacije u periodu 2012.-2013.

NEPRAVEDAN POREZ

Prevara revalorizacije, pogoršana učinkom fiskalnog iscrpljivanja (fiscal drag), pridonosi trajnoj šteti koju uzrokuje jedan od poreznih sustava koji u Europi najviše kažnjava mirovine i prihode od zaposlenja. Iz dohodaka proizlazi 85% poreza plaćenog u Italiji (55% od zaposlenih, 30% od umirovljenika, samo 15% od samostalne djelatnosti). Ima onih koji plaćaju porez do zadnjeg eura, umirovljenici i radnici, ima onih koji i dalje izbjegavaju plaćanje poreza, stvarajući rupu od najmanje 100 milijardi godišnje u javnim

STRUJA I PLIN, CIJENE LETE U NEBO

Dakle, povećanja od 2015. do danas. Najveća poskupljenja energenata i hrane

Plin, energija, komunalije	51,10%
Hrana	27,30%
Hoteli restorani	25,0%
Prijevoz	22,3%
Odjeća	13,40%
Zdravstvene usluge	6,9%
Telekomunikacije	-19,7%

računima ove zemlje, uzimajući sredstva zdravstvu, školama, javnim uslugama i infrastrukturi.

Ima i onih koji nastavljaju plaćati zanemarive poreze na prihode sa raznim nulama, kao što su vlasnici

financijskih renti i velikih posjeda. No, za umirovljenike je kazna dvostruka, jer s istim primanjima, zbog manjih odbitaka, plaćaju više poreza čak i od zaposlenih. Neravnoteža koju treba popraviti.

Vlada i Regija, potrebna je radikalna promjena

nastavlja se od prve stranice

RESURSI. Dramatično je da pokrajinska Vlada, unatoč tome što raspolaže s više od milijardu eura, nije adekvatno i prioritetno intervenirala u financiranje javnog zdravstva za koje je u regionalnom proračunu predvidjela sredstva koja niti ne pokrivaju pola postojeće stope inflacije! I uz ljetni proračunski manevar od preko 800 milijuna eura nema traga ozbiljnoj intervenciji, ciljanoj i sveobuhvatnoj s ciljem poboljšanja javnog zdravstva. Isključivo se predlaže povećanje sredstava za privatni sektor što se već pokazalo neučinko-

vitim i pogrešnim pristupom. Temeljni pristup treba promijeniti, kako na regionalnoj tako i na razini Države. Uz to, otvaramo i druga pitanja, poput porezne reforme, socijalne sigurnosti, nesamodostatnosti, borbe protiv nesigurnosti radnih odnosa. Sve mjere koje Vlada

uspostavlja u suprotnosti sa zahtjevima za pravednošću i reformom koje ističu sindikalne organizacije a koje do sada na te zahtjeve nisu dobile nikakav odgovor uprkos seriji održanih, pokazalo se ispraznih, sastanaka s predstavnicima vladajućih.

MIROVINE. Vlada nije osigurala sredstva za nova zapošljavanja u

zdravstvu i za priznanje najosnovnijih prava zdravstvenim radnicima. Penalizira i mirovine samo djelomično ih prilagođavajući stopi inflacije, odbija proširiti imatelje prava na četrnaestu godišnju plaću i beneficije za žene, te proširiti prava za teške radne uvjete.

PRAVA. Ovako dalje ne može. Ova vlada prijeti temeljnim pitanjima solidarnosti i prava, misleći razjediniti Italiju predlažući zakon o diferenciranoj autonomiji koji će povećati nejednakost uvjeta za građane i potkopati jedinstvo zemlje.

JEDNAKOPRAVNOST. Sraz je radikaln, umjesto države koja

štiti najslabije i jamči pravednost, počevši od borbe protiv inflacije i špekulacija, najviše se penalizira umirovljenike i radnike.

MIR. Za to nam je potrebna i vanjska politika koja jačanjem Europske unije afirmira aktivnu politiku u korist mira u Ukrajini. Rat i njegove posljedice preoblikuju budući poredak svijeta i bit će važno mobilizirati sve europske sindikalne organizacije početkom jeseni, na temelju programa koji je predstavio CGIL i odobrila velika većina na nedavnom kongresu EKS.

Roberto Treu
Glavni tajnik Spi Cgil Fvg

JAVNO ZDRAVSTVO I PRAVO NA ZDRAVLJE U OPASNOSTI

NAJVAŽNIJA BITKA

► *CGIL i SPI su u prvom redu protiv privatizacije i u zahtjevanju novih zapošljavanja*

MOBILIZACIJA Urušavanje sustava nije započelo s pandemijom, već je postpandemija uzrokovala njegovu eksploziju, jer su duge liste čekanja pogodile javni zdravstveni sustav oslabljen godinama i godinama nedostatnih ulaganja, nedostatkom zapošljavanja, malim plaćama, osobljem pod stresom, liječnicima koji bježe u privatni sektor. Uredi CGIL-a i SPI-a svakodnevno primaju vapaje za pomoć i uzbune koji dolazi od obitelji, umirovljenika i onih koji rade u zdravstvenom sektoru. Postojeća hitna situacija na razini države o kojoj je CGIL dao snažan prikaz nacionalnim prosvjedima održanim 24. lipnja u Rimu: nije ishodišna točka, već osnova za ponovno pokretanje sveobuhvatnih aktivnosti usmjerenih da se zdravstvena skrb stavi na prvo mjesto u političkom programu. Traži se zapošljavanje, ekonomske poticaje za liječnike i zdravstvene radnike, jačanje sveučilišnog obrazovanja, strukturna ulaganja u bolnice i teritorije.

Zdravstvo je u nekoliko godina izgubilo mnoge pozicije s obzirom da su dosegnute razine izvrsnosti strmoglavo pale. Potvrđuje to i rekordan broj otkaza zabilježen u trogodišnjem razdoblju 2020.-2022., s više od 1500 liječnika i medicinskih sestara koji su svojevoljno napustili javno zdravstvo. Dokazuje to duljina lista čekanja i sve veća praznina u sustavu liječnika opće prakse. O tome govore opetovane uzbune sindikalnih organizacija zdravstvenih radnika i liječnika. Liječnici koji su, bez obzira na sindikal-

“Republika štiti zdravlje kao temeljno pravo pojedinca i u interesu zajednice, a siromašnima jamči besplatnu skrb”. Srž problema je tu, u članku 32. Ustava koji se sve više napada.

Jesu li pravo na zdravlje i pristup skrbi doista univerzalni ako mjesecima moramo čekati na CT ili

ultrazvuk, na operaciju katarakte, na posjet ortopedu ili doppler?

Ili kada smo prisiljeni posegnuti za privatnim zdravstvenim uslugama, ako nam to plaća ili mirovina dopuštaju, kada čekanje na usluge javnog zdravstva postane predugo?

Putovali su sa sedam autobusa, ali i vlakovima: na kraju je bilo 400 sudionika iz Furlanije Julijske Krajine u velikim i prepunim nacionalnim demonstracijama CGIL-a za obranu i jačanje javnog zdravstva, koje su se održale u Rimu 24. lipnja. Prisutnost umirovljenika CGIL je velika, uvijek na prvoj liniji obrane javnog zdravstva. Na gornjim fotografijama neki od sudionika iz Trsta, Pordenonea i Udina koji su bili prisutni u Rimu.

nu pripadnost, 15. lipnja organizirali prosvjede u svim bolnicama.

OD JAVNOG DO PRIVATNOG «Samo 2021. godine 54% talijanskih građana moralo se obratiti privatnom zdravstvenom sektoru, za ukupne izdatke od 37 milijardi eura. Zdravstveni djelatnici, sa svoje strane, prisiljeni su raditi u sve osiromašenijem javnom sustavu: neodrživim radnim smjenama u

službama koje su manjkave, loše organizirane i apsolutno nedorasle vrlo važnim odgovornostima koje nose.

O tome govori dokument koji su potpisali regionalni sindikati liječnika. Odgovor Regije? Prema povjereniku Riccardiju i predsjedniku Fedrigi, rješenje je još više privatizirati, jer je, tvrde oni, zdravstvo Fvg-a jedno od onih koje najmanje troši na usluge zajamčene ugo-

vorima sa privatnim pružateljima zdravstvenih usluga. Ako je od 2019. godine do danas udio privatnog sektora sa 4 narastao na 9 posto, cilj je još više sredstava od poreza građana prelijevati prema privatnom sektoru koji profitira zahvaljujući nedostacima javnog. Toliko da se i dio hitne službe počeo privatizirati. Još jedan trojanski konj koji ubrzava invaziju privatnog sektora,

dok nitko ne želi intervenirati kako bi zaustavio bijeg osoblja. Doista to nije idealna pretpostavka za čudesna ulaganja najavljena s nedostižnim Pnrr-om. Imat ćemo potpuno nove domove za starije osobe i društvene bolnice, s novim krevetima i najsuvremenijom opremom, kažu nam. Ali odakle će doći doktori i medicinske sestre da rade u tim domovima i bolnicama?

Emisije i korištenje zemljišta Teritorij je sve osjetljiviji

► *Od suše 2022. do katastrofalnih svibanjskih poplava u Romagni. Luca Mercalli: "Iznimni događaji, ali ljudske pogreške opterećuju"*

Od suše prošlog ljeta, najmanje kiše u posljednjih stotinu godina, do katastrofalnih poplava sredinom svibnja, koje su Emiliju Romagnu koštale 14 mrtvih i milijarde štete. Je li to posljedica klimatskih promjena? Ili samo demonstracija razorne snage prirodnih fenomena pred kojima i čovjek dvadeset i prvog stoljeća, sa svim svojim znanstvenim i tehnološkim dostignućima, mora podići bijelu zastavu? Na tu temu je zatraženo mišljenje jednog od najautoritativnijih stručnjaka za klimu i upravljanje teritorijem, onaj klimatologa Luce Mercallija. «Poplave su - rekao je u inter-

vjuu za linkiesta.it - neizbježan geomorfološki proces u povijesti planeta. Uvijek ih je bilo i biti će. No klimatske promjene ih čine sve češćima i intenzivnijima». Besmisleno je suprotstavljati crno i bijelo: ako je s jedne strane neosporna činjenica da su se poplave uvijek događale, s druge strane teško je poreći dokaze o klimatskim promjenama potkrijepljenih brojkama, ako se razmišlja o rekordnim količinama ikad zabilježenih oborina koje su obilježile posljednje poplave. Nemoguće je to zanijekati i zbog drugih signala za uzbunu koje nam planet šalje: postupni porast

temperatura, topljenje polarnih kapa i ledenjaka, a time i podizanje mora, nedostatak snježnih padalina duž alpskog luka, učestalost ekstremnih atmosferskih pojava, sve toplija ljeta, s teškim posljedicama osobito za starije osobe.

«Klimatske promjene - nastavio je Mercalli - globalni su fenomen. Jedino što se može učiniti, što Ujedinjeni narodi propovijedaju već 30 godina, jest smanjiti uzrok koji uzrokuje porast temperature i, posljedično, ekstremne pojave. To je famozno smanjenje emisije stakleničkih plinova. Pariški sporazum

iz 2015. kaže ovo: što više smanjujemo količinu CO2 koju izbacujemo u atmosferu, to smo više u mogućnosti ograničiti porast temperature. Sporazum predviđa dva puta. Onaj razboritiji trebao bi omogućiti smanjenje klimatskih šteta zadržavanjem temperature ispod dva stupnja porasta na kraju stoljeća. Ili, ako ne učinite ništa, povećanje će biti 5 stupnjeva. Ako smanjimo temperaturu, smanjit ćemo učestalost ekstremnih događaja u budućnosti. Ali svi to moraju učiniti. Ne možemo samo u Italiji, to trebaju učiniti i u Kini, SAD-u i Rusiji. A to se trenutno ne događa.»

Ovo je stvarnost. Što se tiče obrane tla, nemoguće je predvidjeti gdje će priroda udariti. Ali mogli bismo se barem suprotstaviti pretjeranoj gradnji, tom nezaustavljivom nagonu prema potrošnji tla koji nas tjera da gradimo čak i tamo gdje je teritorij osjet-

ljiviji i izloženiji. «U Italiji - rekao je klimatolog u drugom intervjuu danom ravenkim novinama - ne postoji dobro napravljen nacionalni zakon protiv potrošnje tla. No, velik dio upravljanja tлом pripada općinama, jer vlast nad odlukama o korištenju teritorija pripada općinama. Sve lokalne odluke o prostoru za gradnju donijeli su gradonačelnici, općine, regulacijski planovi. To se posvuda događa, ne samo u Emiliji-Romagni. Puni smo slučajeva preizgrađenosti koji će na kraju eksplodirati. Ovaj put se to dogodilo u Romagni, prije nekoliko mjeseci u Regiji Marche i također u Ischiji, čiji slučaj ne bi dospio u vijesti da nije bilo kuća ispod». Riječi s kojima je nemoguće ne složiti se, ali žed za cementom, zemljom i profitom i dalje dovodi kuće, ceste i tvornice u rizična područja. Ili na područja gdje bi trebalo prvenstveno poštovati prirodu.

KONGRES CGIL-A

Kongresi u obilježju kontinuiteta za Spi Cgil Furlanije Julijske Krajine. Pokrenuto od strane teritorijalnih skupština u listopadu prošle godine, zasjedanje je zaživjelo između prosinca i siječnja s pokrajinskim kongresima. Seriju je otvorio Spi u Trstu (19.-20. prosinca), a potom Udine (10. siječnja), Pordenone (12. siječnja) i Gorizia (16. siječnja). U sva četiri okruga delegati su obnovili povjerenje tajnicima: Adrianu Sincovichu u Trstu, Natalinu Giacominiju u Udinama, Gulianu Pigozzo u Pordenoneu i Giuseppeu Torracu u Goriziji. Potvrda i u vrhu SPI Furlanije Julijske Krajine: Roberto Treu je ponovno izabran za tajnika po završetku regionalnog kongresa, održanog u Cervignanu 23. siječnja. Tom prilikom obnovljena je i glavna skupština, čiji su članovi navedeni na kraju

Spi u znaku kontinuiteta

► *Ponovno izabran Treu (regionalni) i svi glavni tajnici u okruzima, Torracco, Pigozzo, Sincovich i Giacomini*

ovoga članka.

Što se tiče CGIL-a, pokrajinski kongresi završili su potvrđivanjem tajnika Thomasa Casotta u Goriziji, Michelea Pige u Trstu i Emiliana Giareghija u Udinama. Novi tajnik za CGIL Pordenone je Maurizio Marcon, koji mijenja Flavija Vallana. Kontinuitet i na vrhu CGIL Fvg, uz potvrdu Villiama Pezzette na čelu regionalnog tajništva. Uz njega Susanna Pellegrini, Daniela Duz, Michele Piga i Alessandro Zanotto.

SPI CGIL FVG, GLAVNA SKUPŠTINA

Ovo je 67 članova glavne skupštine regionalnog SPI-a, na dužnosti od 23. siječnja: Franco Barera, Maria Belle, Luciano Bellomo, Mario Bellomo, Maria Benci, Marcello Bergamini, Claudio Bergamo, Maria Angela Bertoni, Pantaleo Bianco, Flavio Bisiach, Emanuela Bizi, Paola Bolognesi, Anna Bolzan,

Stefano Borini, Sonja Bozic, Fulvio Braico, Marco Braida, Antonella Bressi, Pierpaolo Brovedani, Gianfranco Buttazzoni, Angelo Caporal, Giuseppe Dario, Gino Dorigo, Duriziana Del Puppo, Rosanna Della Flora, Andreina Fabbro, Rita Faruzzo, Alessandro Forabosco, Natalino Giacomini, Elio Gurtner, Pietro Luigi Janes, Paolo Lenarduzzi, Aulo Maieron, Maria Marion, Maria Teresa Mecchia, Ezio Medeot, Maria Luisa Melcher, Adriana Merola, Giuliano Milan, Costantina Montini, Roberto Nardini, Ivo Nassivera, Mauro Nonis, Vivetta Nonis, Anna Maria Orlando, Michele Paris, Carmela Pasqua, Luciano Pez, Giuliana Pigozzo, Gianpietro Polesel, Adelaide Puddu, Silvana Regolin, Mary Remonato, Daniele Roviani, Emilia Scala, Romildo Scala, Maria Grazia Sgaravatto, Adriano Sincovich, Alessandra Smilovich, Enrico Stagni, Giuseppe Torracco, Roberto Treu, Flavio Vallan, Bruno Ventura, Daniela Vivarelli, Antonio Zamar, Ombretta Zoratto.

Auditori: Dino Fonda, Dora Lisa Rosalen, Piero Pintus (zamjene Vittorio Franco, Marcello Moro, Livio Pasquon)